DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE
LIENTERIA.

QUAM

Annuente Deo Opt. Max.

Ex auctoritate Magnifici Rectoris

D. HERMANNI BOERHAAVE,

A. L. M. PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS, HUJUSQUE ET BOTANICES IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROFESSORIS ORDINARII,

NEC NON

Ampliſſimi Senatûs Academici Conſenſu, & Nobiliſſimæ Facultatis MEDICÆ *Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summiſque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis ritè ac legitimè conſequendis,

Eruditorum examini ſubmittit

HENRICUS VAN MEGEN,

Rotterod: Batavus.

Ad diem 9. October 1714. horâ locoque ſolitis.

LUGDUNI BATAV. apud DANIELEM GOETVAL.

...lerſwyck Fecit.

NOBILISSIMIS, GRAVISSIMIS,

SPECTATISSIMISQUE

D. HERMANNO VAN MEGEN,

APUD ROTTERODAMENSES IN ARTE PHARMACEUTICA EXPERTISSIMO, PARENTI SUO, OMNI AMORE ET OBSEQUIO VENERANDO.

D. BARTHOLOMÆO DE SWART,

PER AFFINITATEM PATRUO SUO OPTATISSIMO, TRIBUNO PLEBIS IN CIVITATE NEOMAGENSI DIGNISSIMO.

D. ABRAHAMO HELLENBROEK,

MYSTERIORUM DIVINORUM PRÆCONI IN ECCLESIA ROTTERODAMENSI FIDELISSIMO, FACUNDISSIMO. FAUTORI SUO MULTUM COLENDO.

Hanc Diſputationem Inauguralem
eâ, quâ par eſt, Reverentiâ &
obſequio, Sacram facit

HENRICUS VAN MEGEN.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE LIENTERIA.

1.

QUoniam ita cum Humanâ Oeconomiâ comparatum eſt, ut maxima morborum cohors à Secretionum, Excretionumque impedimento vel augmento oriatur, vitio ſolidi ac fluidi ſæpe concomitante, libuit in hac Inaugurali Theſi perſtringere illam Excretionem Stomachi & Inteſtinorum auctam, quæ a Medicorum Patribus Lienteria vocatur.

2.

Lienteria vox Græca eſt, compoſita triplâ ex voce λεῖον ſcil. lœve, lubricum, ἔντερον Inteſtinum & ῥέω fluo, ita ut propriè denotet lubricum Inteſtinorum fluxum interpretante Celſo *libr.* 2. *cap.* 7. Lœvitatem Inteſtinorum: hinc recta Etymologiæ ratio patet, atque error quorundam manifeſtatur, qui perperam exiſtimant, Lienteriam à lineâ dici, quia cibus quaſi per lineam per Inteſtina prolabatur.

3.

Lienteria definiri poteſt, quod ſit nimis celer alimentorum nihil vel parum mutatorum per alvum excretio: parum vel nihil dicimus, quia intuitu patet, aſſumta alimenta, licet per Ventriculum & totum Inteſtinorum tractum tranſgreſſa ſint, tamen

men retinere eundem fere colorem eandemque fere formam, quales deglutita habuerunt. Verum quidem eſt, aſſumta aliquatenus mutata, & quandam alterationem paſſa eſſe, quia vix fieri poteſt, quin continuus inteſtinorum motus periſtalticus, calor blandus & digeſtivus Viſcerum, admiſtio Salivæ, Succi Gaſtrici, Pancreatici, Inteſtinorum imo & Bilis aliqualem & ſaltem levem alterationis notam iis impreſſerint: attamen iſta mutatio tam levis eſt, ut vix vel ne vix quidem nomen mereatur.

4.

Præter Signum in definitione hujus morbi datum, quodque revera tanquam hujus mali Pathognomonicum habendum eſt, multa alia adhuc dantur, quæ hunc morbum concomitari ſolent, quæque licet omnia in omni Lienteriâ non occurrant, nihilominus ſingulatim colligenda & recenſenda ſunt, ut Cauſam Proximam inde poſtea deducamus & demonſtremus, quomodo Curatio ſit inſtituenda.

5.

Itaque præter excretionem aſſumtorum incoctorum & vix mutatorum materia quædam pituitoſa fere una ſemper deponitur, pondus ſentiunt ægri ineſſe Ventriculo, & ingens utplurimum adeſt cibi faſtidium, ſubinde ſed raro vomitus, dolor nullus vel exiguus & gravativus obſervatur, rariſſime magnus & acerbus, interdum teſte Riverio *libr.* 10. *cap.* 4. Mordicatio in Ventriculo ſentitur, Calor in Hypochondriis percipitur, Sitis urget, & Dejectiones acres & bilioſæ apparent, quibus addi poteſt urina aquea & chyloſa: de borborygmis, rugitu & inflationibus conqueruntur ægri, durities & abdominis tumor obſervantur præprimis in principio, ſitis & febris erratica non raro adſunt: & tandem faciei & urinæ pallore, corporis extenuatione, Cachexiâ viriumque dejectione ſupervenientibus, mors triſtem occludit ſcenam.

6.

Traditis itaque ſignis pathognomonicis atque iis, quæ alias affectiones ſæpiſſime concomitari ſolent, facillime morbi differentia cognoſcitur.

7.

Differt itaque in genere ab omnibus alvi fluxibus, quod in Lienteriâ aſſumta per os non mutata dejiciantur.

In

In ſpecie vero à Cœliacâ paſſione differt, quia in eâ alimenta magis imperfectè cocta & alterata per inferiora dejiciuntur, ad quem morbum referri poteſt Diarrhœa Chyloſa, qui & Fluxus Chyli dicitur.

A Diarrhœâ diſtinguitur, quoniam in illâ materia excrementitia, fœtens, ſtercoroſa, aquoſa, viſcida, variè colorata excernitur, ut plurimum ingenti cum Inteſtinorum dolore, qualia non in Lienteriâ.

A Dyſenteriâ, quod in ea adeſt dolor magnus, contorquens, dejectiones cruentæ, & purulentæ, quæ in Lienteriâ locum non habent.

A fluxu Hepatico ſatis dignoſcitur, quod in eo humores depoſiti ſeroſi, ſanguinei, & carnium loturæ perſimiles ſunt; nam licet hoc in affectu nullus quoque obſervatur dolor, excrementa ſola ſufficiunt hoſce affectus diſtinguere.

Sic etiam diſtinguitur Lienteria à Tenefmo, quia in illâ talis non obſervatur dolor circa podicem, neque excretiones mucoſæ, cruentæ, & purulentæ ſunt, ut in Teneſmo.

Et denique diſtinguunt Auctores noſtrum morbum in Lienteriam levem, vel gravem, Idiopathicam & Sympathicam, in Epidemicam & Contagioſam.

8.

Ex præcedentibus videre facile eſt, partes quæ in Lienteriâ laborant, eſſe Ventriculum cum Inteſtinis: ſi verò quis quærat de primariâ parte affecta, exiſtimo præcipuè affici Stomachum, quoniam manifeſtè ejus actio læſa dignoſcitur per excreta alimenta nihil vel parum alterata, quæ primam ſubeunt alterationem in Ventriculo benè digerente, ſecundam in inteſtinis per Bilem, Succum Pancreaticum, & Motum Periſtalticum, mixturâ, & preſſione in ſtatu ſano, cùm autem hæc alteratio inteſtinalis etiam in Lienteriâ ceſſat patet Secundariam etiam totum Inteſtinorum tractum eſſe partem affectam, quanquam ordinè præcedunt Inteſtina tenuia.

9.

Proximo ordinè nunc recenſendæ & explicandæ veniunt hujus morbi Cauſæ, quarum cognitio Medicis felicitatem in praxi adfert, quaſque in claſſes Medici, memoriæ ſublevandæ gratiâ dividunt, atque adeò alias Remotiores ſive Antecedentes & alias

lias Proximas vocant, illarum ergò Cauſarum

1. Eſt Aër auſtrinus calidus ſimulque nimis humidus vel frigidus, & nebuloſus. Præprimis ſi hæ aëris conſtitutiones ſibi ſubitò ſuccedunt, ut tempore autumnali, Teſte Hippocrate. *libr.* 3. *Aphor.* 22. Ut & Aër malignus & corruptus, unde Lienteriæ ortum ducunt Epidemicæ, Teſte Sennerto in Inſtitut.

2. Abuſus alimentorum viſcidorum crudorum, humidorum, concoctu difficilium & nimis refrigerantium pinguium & lubricantium, quorum omnium Catalogus apud Medicos de alimentorum naturâ agentes videre eſt.

3. Potus copioſus nimis frigidus, præprimis æſtuante corpore, ingurgitatio immodica infuſionis Thee vel Caffee.

4. Motus & quies modum excedentia, ut & labor ſudoriferus, exercitia immodica, præſertim ſtatim poſt cibum aſſumtum, ſic è contrario quies nimia, vita ſedentaria, torpida, otioſa; ſymbolum ſuum conferunt.

5. Somnus diuturnus, immodicus, intempeſtivus, ut & vigiliæ nimiæ, & diutiùs protractæ.

6. Excretionum naturalium & ſolitarum Alvi, Urinæ, Menſium, Lochiorum, Sudoris, Hæmorrhoidum, &c. ſuppreſſio, ut & eorum nimia evacuatio & excretio.

7. Tandem quædam Animi Pathemata diuturniora vehementiâ, ut triſtitia, timor, aliaque ejuſdem naturæ.

8. Hiſce accedit naturalis, & hæreditaria ad hoc malum corporis proclivitas, ſic hæreditaria fieri poteſt, ſi quis à parentibus alvi laxitati obnoxiis, aut conſtitutione frigidâ, humidâ, pituitoſâ præditis natus ſit, naturalem habeat diſpoſitionem, qui ab incunabulis alvo laxâ, lubricâ, laboraverit, aut pituitoſus humidus & debilis fuerit.

9. Tandem hic loci inter Cauſas Occaſionales quidam morbi graves diuturni & acuti prægreſſi & præſentes numerandi ſunt, ſic Lienteria nonunquam Dyſenteriæ ſupervenit Hippocr. Aphor. 76. ſect. 7. aut Lienoſis Dyſenteriâ correptis Aphor. 43. ſect. 6. ſic in Febribus malignis alvi Fluxus Lientericus ſæpiſſime contingit Teſte Riverio lib. 10. cap. 4, &c.

10.

Quis non videre poteſt recenſitas in antecedenti cauſas in corpore humano creare & producere flacciditatem, debilitatemque ven-

Ventriculi, Inteſtinorum imo Univerſi Corporis, ſeu potius inſignem & præternaturalem quandam Atoniam & relaxationem fibrarum motricum tunicæ carneæ Ventriculi & Inteſtinorum?

Præterea eædem memoratæ cauſæ producere valent vim humoris tenacis & pituitoſi, primam viam ab ore ad anum uſque obſidentis, Chylificationem & ciborum digeſtionem plane perturbantis atque impedientis: Si enim, quod verum eſt, omnes Ventriculi & Inteſtinorum rugæ tali lentore obducuntur, lævitas & glabrities tunicæ internæ creatur, quibus accedit Pylori & Valvularum Inteſtinorum relaxatio, tandem accedente adaucto motu periſtaltico, aſſumta vix alterata facillimè è corpore rejiciuntur.

11.

Ex dictis patet quod Cauſa Proxima Lienteriæ â nobis habeatur Relaxatio fibrarum motricum Ventriculi & Inteſtinorum: Pituita & Lentor primas vias obſidentes: quibus annumerari poteſt incitatus & adauctus Inteſtinorum periſtalticus motus.

12.

Ut igitur propoſitum noſtrum breviter & methodicè proſequamur, præcipua Symptomata in Lienteria occurrentia explicanda ſunt.

13.

Primum itaque Symptoma, quod præcipuum & eſſentiale hujus morbi ſignum eſt, conſtituit quod alimenta celeriter & parum vel nihil mutata per alvum excernantur: Conſtat unicuique Ventriculi munus eſſe aſſumta tamdiu ſervare & retinere, uſque dum perfectè & accuratè mutata, ſubacta & in ſpeciem cremoris redacta ſint, quo peracto, non ſubitò ſed pedetentim per pylorum ad inteſtina mittuntur, ut ille cremor Chymus dictus, in iis ulterius elaboretur, & parte fluidiori â vaſorum lacteorum orificiis abſorptâ, fæces tandem ad inferiora protrudantur.

14.

Hiſce poſitis inquirenda eſt Cauſa cur in Lienteriâ aſſumta brevi per alvum deponantur, & vix in Ventriculo & Inteſtinis remorentur? Conſtat enim ex Anatomicis Stomachum eſſe Viſcus quatuor tunicis præditum Peritoneo 1. à 2. Carnoſâ, 3. Nervosâ, 4. Villosâ; & duobus præterea orificiis, dex-

tro ſcilicet & ſiniſtro, quorum ſiniſtrum ſuperius dicitur, per quod alimenta recto & perpendiculari ductu in Ventriculi cavitatem deſcendunt; dextrum vero Pylorus, per quem alimenta ſubacta ad Inteſtina transmittuntur: Hoc Orificium Pylorus ſcilicet ſuperiori eſt anguſtius, & fibris contractilibus præditum, quæ ipſum inſtar circuli ambiunt, & quaſi Muſculum Sphincterem conſtituunt, ut nihil niſi liquidiora tranſire valeant: Cæterum dictus Pylorus autopſiâ teſte non perpendiculari, ſed obliquo & longo aſcenſu in Duodenum terminatur.

15.

Ex datâ ſtructurâ Ventriculi evidenter conſtat, quod nihil alimentorum aſſumtorum in ſtatu ſano ante per Janitorem ſeu Pylorum tranſmittatur, quàm benè ſubactum & in fluidam maſſam redactum ſit; Cùm enim motu continuo & contractili Ventriculi, incipiente ab orificio ſiniſtro & terminante verſus Pylorum, aſſumta reiteratis vicibus ad hoc Stomachi orificium allidantur, & vi harum percuſſionum vis contractilis Pylori in eo ſuperetur, ut pars liquidior aſſumtorum Pyloro proximè adjacens eo momento elabatur, quo peracto & motu Ventriculi contractili ceſſante, tamdiu ſe conſtringit Pylorus, donec contractilis Ventriculi motus redintegretur, & eodem modo via egreſſura Chylo paretur, ſed in Lienteriâ alimenta neque retineri in Ventriculo, & Inteſtinis, neque in Chymum tranſmutari poſſunt, ut inſuper patet ex relatione Cauſarum, ſed ſi quid humoris vaſa lactea ingreditur incoctum crudum & aqueum eſt, quod Sanguinem ingreſſum nil niſi morborum lernam producere poteſt, quæ diuturnas Lienterias concomitari ſolet.

16.

Viſo quomodo in ſtatu ſano alimenta in Chylum mutentur; Nemini mirum videbitur quare in Lienteriâ alimenta parum vel nihil mutata per anum rejiciantur: Si enim fibræ motrices Ventriculi, Pylori, & Inteſtinorum flaccidæ & relaxatæ ſint, cibus motu Ventriculi, periſtaltico, & continuâ Diaphragmatis depreſſione verſus Pylorum protruditur, qui relaxatus & quaſi Paralyticus non valet, ſeſe coarctando, alimento protruſo & nondum concocto reſiſtere: Hinc cibus è Ventriculo primario Chylificationis organo vix mutatus in Inteſtina elapſus, in iis ne-

neque mutari, neque diu retineri poteſt. 1. Quia ea tantum valent cibum benè coctum, & in cremoris ſpeciem redactum ulterius elaborare, non verò inconcoctum & vix mutatum cibum ſubigere. 2. Quia Inteſtina eodem malo relaxatione ſc. fibrarum laborant. 3. Quia obſeſſa ſunt pituitoſâ & glabrâ materiâ.

17.

Reliqua Symptomata, quæ hunc morbum concomitari ſolent, & quæ §. 5. enumeravimus facilè intelliguntur & explicantur, quod enim cum alimentis crudis & indigeſtis ferè ſemper una deponatur *materia quædam pituitoſa*, nullam aliam fit ob cauſam, quàm quod cibus, Inteſtinis pituitâ, ut diximus, ſcatentibus, partem quandam hujus pituitoſæ & glutinoſæ materiæ abradat, & ſecum educat, hinc propter hujus ſaburræ abundantiam *ægri pondus & gravitatem ſentiunt ineſſe Ventriculo*, *nullus interim obſervatur dolor*, *aut ſi quis adeſt valde eſt exiguus*, propter humorum tenacitatem & inertiam: Si verò huic lentori acceſſerit quædam acrimonia, & pituita fuerit moleſtior, *Faſtidium*, *Nauſea*, imò *Vomitus*, & *Dolor* ſequuntur.

18.

Borborygmi, *Ructus*, & *Flatus* ortum ducunt, ab humoribus pituitoſis quadam acrimoniâ præditis, & in Inteſtinis hinc inde leves ſpaſmos excitantibus, hinc aër in iis partibus contentus, interceptus, & rarefactus exitum quærit, & ſuâ vi elaſticâ exploditur, leves hoſce ſpaſmos ſuperando, quæ exploſio, ſi circa orificium Ventriculi ſiniſtrum fit, *Ructus*, ſi circa podicem *Flatus*, & in Inteſtinis *Borborygmi* producuntur.

19.

Durities & Tumor Abdominis obſervantur, quia pituita per totum Inteſtinorum tractum adeo accumulatur, ut temporis ſucceſſu diras obſtructiones, & infarctiones creet non tantùm in Inteſtinis, ſed & in Meſentericis Vaſis & Glandulis, unde tumor, diſtenſio, & harum partium induratio ſequuntur, ut etiam in Rachitide puerorum aliiſque morbis à glutinoſâ materiâ productis ſemper obſervatur.

20.

Sitis & Febris Erratica ortum ducunt à ſanguine aliiſque humoribus novo Chylo non refectis & putredine alcalinâ, & acri-

moniâ inquinatis, adde quod ſanguis in hoc morbo etiam ſcatens particulis pituitoſis non ſatis liber per vaſa minima circulans, in iis obſtructiones pariat multas, unde per vaſa mojora magis fluens & refluens, eo celerius debet circulari, unde pulſus febrilis apparet.

21.

Faciei Pallor & Cachexia adſunt quod Chylificatione vitiata & ſublata, imo corpore pituitoſis humoribus ſcatente, omnes humani Corporis functiones ſummè læduntur, & circulatio ſanguinis adeo vitiatur, ut in vaſis minimis & capillaribus Viſcerum, & Peripheriæ corporis diræ obſtructiones producantur, unde *Pallor faciei* producitur, *Nutritio* impeditur, *Corpus* extenuatur, *Vires* dejiciuntur, tandem *Mors* ſequitur.

22.

Ut itaque ordine pergamus, & noſtrum morbum exactè delineemus, de Lienteriæ Prognoſi dicendum eſt, hunc morbum meritò inter morbos Chronicos recenſeri, dum per ſatis longum tempus protrahi poteſt, cujus tamen longitudo vel brevitas, præſertim à Symptomatibus adjunctis, Naturâ morbi, & Conſtitutione ægri dependent.

Hic Morbus attamen periculo plenus eſt, quia corpus naturali ſuo alimento deſtitutum, indies magis magíſque fit debile, cauſâ mali interim manente & accreſcente, verum enimvero licet hoc in quovis ſubjecto verum ſit, in ſenibus, in mulieribus imprægnatis, & in debilibus hominibus hoc malum longe eſt periculoſius, quàm in juvenibus, & viris robuſto corpore præditis.

23.

Quod ad ipſum attinet morbum; ſi ab inflammatione, ulcere, vulnere, aut veneno oriatur, difficulter ſanatur, quia Ventriculus, & Inteſtina in continuo ſunt motu, & ab aſſumtis malum irritatum confeſtim ſævit. Si à Malignitate quadam, prout ejus eſt indoles, ita eſt periculum: in initio longè facilius curatur, quàm ſi malum longâ morâ invaluerit: Si enim diu perſeveraverit periculo eſt plenum, & facilè in Dyſenteriam, Hydropem, & Tabem lethalem tranſit. Si eſt ſequela Diarrhoeæ, Choleræ, Suppurationis cujuſvis Viſceris interni, plerumque lethalis eſſe ſolet, plerumque dico, quia non deſunt exempla, Dy-

Dyſenteriæ levem ſupervenientem Lienteriam remedio fuiſſe: ſi Scorbuto inveterato, aut cuidam malo Chronico aut Acuto ſupervenerit, exitioſa eſſe ſolet: Si accedit Nauſea & Vomitus, malum, ſi febris tunc eſt comes, pejus.

24.

Diuturnis Inteſtinorum lævitatibus ructus acidi ſupervenientes, qui prius non adfuerunt, bonum omen portendunt, Teſte Hippocr. Aphor. 1. Sect. 6. Si è contra in principio morbi tales adfuerunt ructus nihil denotant, niſi quod acrimonia acida reliquis humoribus admixta prædominetur.

Si malum non diu duraverit, & graviora Symptomata concomitantia non habuerit, ſpes curationis affulget.

25.

Quare ut hic Morbus ſubjugetur & curetur remediis convenientibus tam Pharmaceuticis quàm Diæteticis, ſubjungenda nunc eſt medela methodica.

26.

Ante diximus in Lienteriâ peccare 1. Inſignem laxitatem, debilitatem & reſolutionem Pylori, aut univerſi Ventriculi, & Inteſtina eadem labe quodammodo infecta eſſe.

2. Demonſtravimus pituitam lentam, tenacem, magnâ in copiâ univerſi Ventriculi & Inteſtinorum lateribus adhærere.

3. Vidimus huic malo ſe non raro acrimoniam adjungere, quæ eſt aut acida, alcalina, ſalina, bilioſa, oleoſa, aut alterius naturæ.

4. Notavimus inflammationem, ulcus, vulnus, aut ſimile quid in Ventriculo latitans, & ab aſſumto Alimento, Medicamento, Veneno, aut à corpore duriori lædente, & vulnerante productum, nonnunquam cauſam Lienteriæ fuiſſe.

5. Adjunximus hoc in morbo ægros raris infeſtari Symptomatibus.

27.

Ex his itaque prudens Medicus facilè videt, quid ſibi agendum, quomodo haſce cauſas, ſive ſejunctæ, ſive compoſitæ ſint, debeat tollere & Symptomatibus ſupervenientibus occurrere.

28.

In tali igitur Lienteriæ ſpecie, ubi cauſa proxima eſt ſumma flacciditas & debilitas, pituitoſâ materiâ adjunctâ quatuor erunt Indicationes.

 1. Enim

1. Enim pituita & tenax materia incidenda: 2. Saburra è Ventriculo & Inteſtinis eliminanda. 3. Motus Ventriculi & Inteſtinorum Periſtalticus acceleratus, imo quandoque violentus ſedandus atque ſiſtendus eſt. 4. Primæ viæ corroborandæ atque confortandæ.

29.

1. Humores tenaces, lenti, & pituitoſi attenuantur & inciduntur Medicamentis aromaticis, calefacientibus, carminantibus, ſtomachicis, cephalicis, diureticis, diluentibus, & ejuſmodi aliis tum ſimplicibus, tum compoſitis, ut ſunt ex Rad. Apii, Leviſtic. Petroſelin. Angelic. Gentian. Galang. Helen. Acor. Imperat. Zedoar. Zingib. Cort. Cinam. Aurant. Winter. Lign. Guajac. Saſſafras, Sem. Apii, Car. Fœnic. Leviſtic. Naſtur. Sinap. Flor. Chamom. Croc. Lavend. Fol. & Herb. Cochlear. Origan. Rut. Menth. Roriſm. Porro Aromata omnia, multaque alia. Inter compoſita Medicamenta numerantur Tinct. Antim. Metallor. Sal. Tartar. Myrrh. Bezoard. Elix. Propr. Parac. multaque alia. Proſunt etiam Sapon. Venet. & Turcic. Salia omnia fixa ex Vegetabilibus præparata: ut & Sal. Tart. Ammoniac. ejuſque Flores, Liquor. Nitri fixi, Tartari &c.

30.

2. Sic materiâ per Medicamenta præſcripta coctâ atque dilutâ, de ejus evacuatione cogitare debet Medicus, & quidem 1. per vomitum, ſi vires conſtent & ægri conſtitutio non prohibeat, & tunc adhibeat Tartarum, Vinum Emeticum. Rad. Hypocacoan. 2. Materiæ peccantis evacuationem per alvum tentet, ut æger ab ore ad anum uſque purgetur, atque ea eligat purgantia, quæ levi ſimul adſtrictione gaudent, ut ſimul poſt evacuationem fibras relaxatas confortent, hinc probatur Rhabarb. leviter toſtum, vel talia purgantia cum levioribus adſtringentibus mixta, quæ ſub variâ formâ propinari poſſunt: Clyſteres hic parum proſunt cum Ventriculus laboret: 3. Cùm non raro Lienteria ſpontè per Diureſin auctam curetur, non incongruum eſt diureſin promoventia aliis Medicamentis admiſceri, præſertim in humidâ & pituitoſâ conſtitutione, quo reſpectu etiam conveniunt. 4. In hoc morbo Diaphoretica atque Sudorifera proſunt.

31.

31.

3. Evacuatione inſtituta ſtatim Medicus ſollicitus ſit oportet, de motu accelerato periſtaltico ſedando, eum in finem adhibeat Anodina, Narcotica atque adſtringentia: ut Opium: Laud. Opiat. Tinct. Volat. Opiat. Deck. Theriac. Diaſcord. Frac. vel Sylv. Conf. Hyacinth. Syrup. Diacod. vel Papav. quibus ſimul Symptomata urgentia ſublevantur, hic tamen Medici prudentia emineat, ne alvus intempeſtive vel nimium ſiſtatur.

32.

Hiſce jam ritè peractis, reliquum eſt ut Ventriculus & Inteſtina corroborentur, vel ut eorum tonus reſtituatur atque retineatur, quæ indicatio internis & externis fit remediis: Ex internis in genere conveniunt modicè adſtringentia ſimplicia vel compoſita, ut Rad. Torment. Biſtort. Flor. Balauſt. & Roſar. Rubr. Gran. Sumach, Bacc. Myrth. Succ. Hypociſt. & Catechu: Fructus adſtringentes, Lign. Santal. Rubr. Cort. Adſtringent. Querc. Granat: ex quibus Tincturæ, Pulveres, Condita, Syrupi parari poſſunt pro intentione Medici.

2. Aromatica ſale & oleo volatili prædita, ut Cinam. Nux Moſchat. atque Stomachica calida, inter quæ excellunt Mentha, & Rad. Acori &c. quorum catalogus apud Practicos recenſetur.

Externè Ventriculus & Inteſtina corroborentur per Fomenta, Linimenta, Cataplaſmata, & Emplaſtra, quibus Practicorum Libri ſcatent, interim nobis ſequens maximè placet.

℞. Panem recenter è clibano extractum & per medium diſſectum, qui leviter ſuper cratulam aſſetur abſque aduſtione, dein vino generoſo rubro humectetur, inſpergendo S. Q. ſequentis pulveris, atque ſic calidè regioni Ventriculi ſuperimponatur, atque externo calore foveatur per horam, & repetatur ſingulis matutinis horis.

Formula pulveris hæc eſt.

℞. Charioph.
Mac.
Nuc. Moſch.
Cinam. aa ℥ß
Ol. Menth.
Cort. Citri.
Aurant. aa Gut. xxv
M. f. Pulv.

33.

33.

De Cura Lienteriæ Symptomaticæ; Contagioſæ & Epidemicæ, hic nihil addimus, ne hæc diſſertatio in nimiam excreſcat molem, quare ad Diætam perſtringendam properamus. Sit itaque hæc cauſis prædictis contraria, atque vitentur laxantia & lubricantia alvum: Aër ſit purus & ſerenus, corrigatur humidus & calidus ſuffumigiis aromaticis; Cibus ſit paucus euchymus & eupeptus ſub forma ſicca, atque adeo carnes aſſæ elixis anteponendæ; Potus etiam paucus, vinum rubrum generoſum, & cereviſia defæcata, ac Medicamentis ſupra nominatis parata leviter nempe adſtringentibus atque aromaticis: Exercitia ad quietem magis quàm motum vergant, atque adeò ſomnus ſit, more ſolito longior. Denique ſint ægri animo quieto & hilari, fugiant triſtitiam atque præprimis iram, & vehementia quoque animi Pathemata, ſed potius cuncta bono atque æquo animo ferant.

34.

Hic habes Lector Benevole brevem meam de Lienteriâ Diſſertationem ſi quædam in illa ſint, quæ Tibi minimè arrideant, aut propter ejus brevitatem, aut obſcuritatem, æqui bonique conſulas, obnixè rogo, brevitati enim ſtudui, neque omniâ brevi Diſputatione pertractari poſſunt.

FINIS.